

Dr. Teodora GIURGIU

INSTITUȚIA CLERULUI ÎN ARMATA ROMÂNIEI

Funcționarea instituției religioase în Armata României a fost reglementată, pentru prima dată, prin Înaltul Decret nr. 603 din 9/21 aprilie 1870 prin care a fost promulgat Regulamentul pentru clerul din armată permanentă, modificat succesiv prin legile din 1921 și 1937.

Instituția Clerului Militar a purtat, succesiv, următoarele denumiri: Serviciul Religios (1916-1923), Inspectoratul Clerului Militar (1923-1941) și Episcopia Armatei de Alba Iulia (1942-1948).

Clerul militar a fost asimilat gradelor ofițerilor de la căpitan la general-maior. Conducerea era asigurată de un arhiepiscop, numit Episcop de Alba Iulia (asimilat gradului de general-maior), subordonat pe linie militară ministrului de Război și spiritual Patriarhului României. Avea rang de inspector general de armă și era senator de drept.

În atribuțiile sale erau prevăzute: controlul serviciilor religioase, fixarea atribuțiilor, menținerea educației religioase și combaterea sectelor; elaborarea instrucțiunilor tehnice pentru funcționarea serviciului religios la pace și la război; elaborarea

regulamentelor de funcționare a serviciului religios în armată; controlul activității desfășurate de preoții militari; avizarea încadrărilor și mutărilor preoților militari; dotarea unităților cu cele necesare oficerii serviciului religios la pace și la război; oficierea serviciului religios cu ocazia inspecțiilor efectuate în unități; editarea revistei „Arma cuvântului” – organ oficial al Episcopiei Armatei, precum și editarea de calendare, cărți de rugăciuni și de materiale de propagandă religioasă pentru uzul preoților militari.

La rândul său, Episcopul de Alba Iulia își subordona pe linie administrativă toți preoții militari, indiferent de ritul căruia îi aparțineau, spiritual fiind numai șeful preoților ortodocși.

Avea Episcopia Armatei era administrată și controlată de un consiliu, numit pe trei ani, prin decizie ministerială, alcătuit din episcop – președinte, doi preoți militari activi și trei ofițeri superiori activi – membri.

Supunem atenției actele normative care au reglementat activitatea Clerului Militar în a doua jumătate a secolului XIX și în prima jumătate a secolului XX.

* * *

CAROL I

Prin grația lui Dumnezeu și voința națională, Domn al Românilor

La toți de față și viitori sănătate.

Asupra raportului ministrului Nostru secretar de stat la Departamentul de Război sub nr. 3584

Am decretat și decretăm ce urmează:

REGULAMENT pentru Clerul din Armata Permanentă

Capitolul I

Art. 1 – Fiecare regiment sau batalion, formând corp aparte, pot avea câte un preot din religia dominantă a României, care primește salariul prevăzut prin buget.

Art. 2 – Acești preoți se vor cere de corpuri, prin cale ierarhică, Ministerului de Război și acesta, prin Ministerul Cultelor, va cere mitropolitului sau episcopului eparhiei unde se află corpul.

Art. 3 – Mitropolitul sau episcopul eparhiei va recomanda preoți dintre cei de mir și mai cu instrucție.

Art. 4 – Preotul înrolat în armată face parte din statul major al corpului unde se află.

Art. 5 – Când vreunul din preoți, prin vechime, conduită și serviciile sale în armată, ar merita vreo recompensă, se va recomanda înalțelor autorități ecleziastice respective tot

prin calea prevăzută la art. 2.

Art. 6 – Pentru abateri de la datorii, preoții pot fi pedepsiți de șeful corpului și chiar suspendați în cazuri grave, în urma cărora se va raporta pe cale ierarhică ministerului, cerând reamplasarea lor.

Art. 7 – Preoții în marșuri și campanii vor avea drept la o ordonanță.



1910. Aspect de la ceremonia înmormântării unui ofițer

Capitolul II Despre atribuțiile preoților militari

Art. 8 – Atribuțiile preoților sunt:

Serviciul divin în capela corpului (când asemenea există), serviciile religioase precum: mărturisirea, cuminecătura,

jurământul, sfințirea apei la întâi ale fiecărei luni și sancțiunea obiectelor etc. Botezul, cununile și înmormântarea militarilor din corp.

Art. 9 – În ajunul sărbătorilor, seara, preoții vor face serviciu în paraclis. Duminicile și praznicele împărătești publicate în „Monitorul Oastei”, preoții vor ține dimineața un serviciu divin, afară de cazurile neprevăzute: dacă timpul va permite, oamenii vor merge la biserică cea mai aproape, iar de nu acest serviciu se va oficia în capela corpului.

Art. 10 – Preoții făcând serviciul divin în cazarmă, vor avea un militar grad inferior ca ajutor, care va ști citi și cânta.

Art. 11 – Preoții pot fi întrebuințați ca profesori de carte în școlile corpului, mai cu seamă pentru învățământul catihetic.

Art. 12 – Preoții militari sunt datori a însoți orișunde trupa.

Pe câmpul de bătaie ei stau la ambulanțe unde vor îngriji de bolnavi. La apel vor face rugăciuni de binecuvântarea trupei.

Art. 13 – Preotul este însărcinat cu păstrarea obiectelor sacre ce trebuie să aibă un corp, care vor fi înregistrate. Icoana corpului se va așeza în capelă sau în cancelaria corpului unde va arde o candelă.

Art. 14 – Obiectele religioase strict necesare pentru serviciul divin în cazarmă se vor cumpăra din masa generală de întreținere a corpului.

Obiectele sunt cele următoare:

Veșmintele:

Două rânduri de veșminte cu toate trebuințioase: una de damasc pentru serviciul zilnic și alta de stofă bună pentru serviciul divin, la solemnități și Te Deum.

Un antimis.

Argentării:

O icoană îmbrăcată și suflată, patronul corpului.

Două cruci pentru serviciu și una bună pentru parade.

O cruce mare de lemn zugrăvită „Răstignirea Domnului” pentru comisia corecțională.

O evanghelie.

O candelă.

O cădelniță.

Un rând de sfinte vase.

Un litier pentru anafură.

O căldărușă.

Două păhăruțe pentru serviciu.

Două sfetnice, dintre care unul cu trei brațe.

O cristelniță pentru sfințirea apei.

O cutie și o linguriță pentru santele preotului în marș.

Cărți:

Un rând de cărți bisericești afară de evanghelie și de viețile sfinților părinți și scrierile lor.

Un sipet bun de fier pentru păstrarea și transportul obiectelor sacre.

Un birou acoperit pentru serviciu.

Art – 15 și cel din urmă. Ministrul nostru secretar de stat la Departamentul de Război este însărcinat cu executarea ordonanței de față.

Data în București, martie 1870

CAROL

Ministru secretar de stat la Departamentul de Război

G. MANU

LEGE

privitoare la organizarea Clerului Militar

Art. 1 – Se admit în cadrele armatei, pentru necesitățile confesionale și ale dezvoltării sentimentului religios, preoți militari activi, de orice rit. Ei vor fi numiți prin decret Regal, în baza unui concurs.

Art. 2 – La fiecare regiment se numește câte un preot militar de rital religios din care este formată majoritatea religioasă a elementelor care compun acel regiment.

Art. 3 – Pentru necesitățile confesionale ale minorităților religioase, în fiecare garnizoană de cel puțin patru corpuri de trupă, se numește câte un preot, sau pastor, sau rabin, sau imam de garnizoană pentru celelalte rituri.

Garnizoanele cu un efectiv mai mic de patru corpuri de trupă se atașează, pentru cultul religios al minorităților, garnizoanelor mai apropiate care au preoți, pastori, rabini și imami de garnizoană titulari.

Acești preoți, pastori, rabini sau imami pot fi numiți dintre aceia care au fost în serviciul armatelor străine.

Ei sunt asimilați în grad și drepturi cu preoții militari de regiment.

Art. 4 – Preoții militari sunt asimilați în grade ofițerești ca ierarhie proprie, ca poziție, înaintare, drepturi și îndatoriri militare, precum și ca soldă și pensie după cum urmează:

Preot de regiment, asimilat cu gradul de căpitan;

Preot de divizie, asimilat cu gradul de maior sau locotenent-colonel;

Preot de corp de armată și șefii religioși militari ai celorlalte rituri, asimilați cu gradul de locotenent-colonel sau colonel.

Inspectorul Clerului Militar, asimilat cu gradul de general.

Preoții militari nu vor avea nici parohie, nici catedre.

Art. 5 – Inspectorul Clerului Militar va fi un arhiereu, membru al Sf. Sinod, ales dintre candidații recomandați de Sf. Sinod în înțelegere cu ministrul de Război și care va fi numit episcop militar prin decret regal.

El va purta titlul de „Episcop de Alba Iulia”.

Episcopul militar va avea o jurisdicție dublă, una spirituală și alta administrativă.

Atribuțiile sale, fixate prin regulamentul legii, din punct de vedere administrativ, le va exercita asupra întregului cler militar, inclusiv preoții pastori, rabini și imami din întreaga armată. Atribuțiile din punct de vedere spiritual, le va exercita numai asupra preoților de rit greco-oriental.

Art. 6 – Preoții, pastorii și rabini de garnizoană depind, din punct de vedere spiritual, de șefii religioși ai riturilor lor.

Art. 7 – Preoții militari, asimilați gradului de căpitan, se recrutează dintre licențiații și doctorii în teologie, după o practică de păstorie de 3 ani și să nu aibă vârsta mai mare de 32 de ani.

Preoții de divizii și de corp de armată se recrutează dintre preoții de regimente, după normele ce se vor prescrie în regulamentul legii: pentru început ei vor fi recrutați dintre preoții, care au însoțit armata în timpul războiului, ținându-se seama de notele lor calificative și de avizul chiriarhilor respectivi.

Art. 8 – Înaintarea preoților militari se va face la alegere și vechime, după propunerile șefilor ierarhici, clericali și mili-

tari, conform avizului Consiliului Superior al Armatei, din care face parte și inspectorul Clerului Militar.

Art. 9 – Toți preoții, până la vârsta de 60 de ani, în deplină stare de sănătate, vor forma cadrele de rezervă ale Clerului Militar și vor servi la completarea efectivului necesar la mobilizare.

Art. 10 – Clerul Militar, din punct de vedere administrativ, este supus regulilor și îndatoririlor generale prevăzute de legile și de regulamentele pentru ofițeri.

Dispozițiile legii, în privința pozițiilor ofițerilor și a soldelor, sunt aplicabile și Clerului Militar.

Art. 11 – În caz de mobilizare numărul de preoți se completează cu preoți militari admiși în cadrul de rezervă.

Art. 12 – Detalii asupra aplicării acestei legi se vor fixa prin regulamentul legii.

Această lege s-a votat de Senat în ședința de la 8 iulie anul 1921 și s-a adoptat cu majoritate de cincizeci de voturi contra unu.

Vicepreședinte,

G.G. Mironescu

Secretar,

Ioan Papp

Această lege s-a votat de Adunarea Deputaților în ședința de la 19 iulie anul 1921 și s-a adoptat cu majoritate de una sută șapte voturi contra două.

Vicepreședinte,

Dr. A. Imbroane

Secretar,

Teodor Muică

Promulgăm această lege și ordonăm ca ea să fie investită cu sigiliul statului și publicată în Monitorul Oficial.

Data în București la 20 iulie 1921.

FERDINAND

Ministrul de Război

General de brigadă Ioan Rășcanu

Ministrul Finanțelor N. Titulescu

Ministrul Cultelor și Artelor Octavian Goga

Ministrul de Justiție M. Antonescu

Nr. 3378

Jurnal nr. 783

Consiliul Miniștrilor în ședința de la 16 aprilie 1924 luând în deliberare raportul domnului ministru secretar de stat la Departamentul de Război sub nr. 13145 din 12 aprilie 1924.

Pe baza Înaltului Decret Regal nr. 1541 din 6 aprilie a.c.

Decidem:

Art. 1 – Regulamentul legii Clerului Militar, se aprobă sub rezerva sancționării ulterioare a Majestății Sale Regele.

Art. 2 – Domnul ministru de Război este însărcinat cu

aducerea la îndeplinire a dispozițiilor prevăzute în jurnalul de față.

Ion I.C. Brătianu

Al. Constantinescu

Dr. Angheliescu

Lepădatu

General Mărdărescu

General Văitoianu

Ion Inculeț

Tancred Constantinescu

REGULAMENT

pentru aplicarea legii privitoare la

organizarea Clerului Militar

din 29 mai 1924

Scopul Legii Clerului Militar

Art. 1 – Pentru satisfacerea nevoilor confesionale și pentru dezvoltarea sentimentului religios, se admit în cadrele armatei, pe baza art. 1 din Legea pentru organizarea Clerului Militar, preoți militari activi de orice regiune și rit recunoscut de Ministerul Cultelor.

Recrutarea Clerului Militar

Art. 2 – Preoții militari de orice rit se recrutează prin concurs. Concursul are loc la o reședință Metropolitană, hotărâtă de către Ministerul de Război prin decizie ministerială.

Comisia de examinare va fi constituită astfel:

Președinte: Inspectorul Clerului Militar

Membrii:

Un colonel, delegat al Ministerului de Război;

Un preot militar de corp de armată;

Un profesor de la un liceu militar;

Un medic militar;

Un secretar al comisiei.

Comisia va fi numită prin decizie ministerială.

Art. 3 – Data concursului și locurile vacante se publică în „Monitorul Oficial”, cu trei luni înainte de ziua fixată pentru concurs.

Concursul se va ține ori de câte ori va fi nevoie să se completeze cadrele preoților militari activi.

Cererile de înscriere la concurs se trimit Inspectoratului Clerului Militar, cel puțin cu 10 zile înainte de data când are loc concursul.

Cererile vor fi însoțite de următoarele acte:

a) Extrasul de naștere prin care să se constate că vârsta candidatului nu este mai mare de 32 ani (art. 7 din lege).

b) Actul de studii prin care candidatul să facă dovadă că posedă licența sau doctoratul în teologie, pentru cel de rit ortodox sau studii teologice echivalente recunoscute de Ministerul Cultelor, pentru cel de rituri minoritare.

c) Certificatul eliberat de chiriarhul sau șeful religios respectiv prin care să se constate că are o practică pastorală de cel puțin trei ani și că are o bună purtare.

d) Avizul favorabil al P.S. Chiriarhi respectivi.

e) Declarația autentificată de tribunal, prin care candidatul se obligă a servi în armată ca preot militar activ timp

de 9 ani neîntrerupți;

f) Un certificat doveditor că este cetățean român.

Comisia cercetează actele candidaților și hotărăște, prin încheierea unui proces-verbal, pe cei care vor fi admiși la concurs, precum și pe cei care neavând actele cerute au fost respinși.

Art. 4 – Înainte de concurs candidații vor fi examinați de către medicul comisiei, care va respinge ca inapți, pe cei debili sau bolnavi.

Art. 5 – Concursul va consta din două probe:

Una scrisă – care este eliminatorie – și alta orală.

Proba scrisă luată în timp de patru ore sub supravegherea unui membru al comisiei, va consta din tratarea unui subiect, ales de candidat într-o serie de cinci chestiuni de ordin religios și general-cultural, hotărâte de către comisie.

Este oprit candidaților a avea la această probă lucrări, cărți pentru consultare.

Art. 6 – Lucrările scrise se vor încredința președintelui comisiei și se vor cerceta de întreaga comisie, care le va aprecia, atât sub raportul fondului și formei, cât și asupra modului de a judeca chestiunea.

Art. 7 – Candidații care vor obține la lucrarea scrisă aprecierea inferioară calificativului „suficient” nu vor fi admiși la proba orală.

Art. 8 – Concursul oral va consta din două probe:

a) O probă asupra cunoștințelor din istoria și geografia României, din literatura limbii române, din igienă, precum și noțiuni despre organizarea Armatei Române.

b) O expunere orală cu subiect religios, ales prin tragere la sorți de către candidat, dintr-un tabel de mai multe chestiuni hotărâte în prealabil de către comisie.

Această probă va fi pregătită timp de două ore sub supravegherea unui membru al comisiei, respectându-se prescripțiile prevăzute la art. 5 alin. 3.

Dezvoltarea expunerii durează 20-25 minute.

Comisia de examinare hotărăște, prin încheierea unui proces-verbal, pe candidații reușiți; condiția de reușită fiind aprecierea generală „bine” și nicio apreciere parțială sub „suficient”.

Candidații reușiți se înscriu într-un tabel special, în ordinea clasării și numai, în limita vacanțelor puse la concurs.

Art. 9 – Procesele-verbale cu rezultatul concursului împreună cu tabelul special la care se vor anexa toate lucrările candidaților, se înaintează spre aprobare Ministerului de Război (Serviciul Personalului).

Art. 10 – Pentru preoții de confesiuni minoritate, concursul se ține tot în limba română, în fața aceleiași comisii, din care însă va face parte și câte un reprezentant al confesiunii candidatului.

Art. 11 – Tabelul cu numele candidaților reușiți la concurs – întocmit pe rituri – după ce vor fi aprobate de Ministerul de Război, vor fi publicate în „Monitorul Oficial” și „Monitorul Oastei”.

Numirea preoților militari activi

Art. 12 – Numirile preoților militari activi se fac prin înalt decret, conform art. 2 din Legea Clerului Militar, la vacantele bugetare existente, în ordinea clasificării, din tabelul celor reușiți la concurs.

Art. 13 – În principiu la fiecare corp de trupă, școală mili-



1943. Aspect de la depunerea jurământului militar la trupele terestre tară, spital sau stabiliment militar, cu un efectiv de forța unui regiment, se va numi în condițiile art. 2 din lege, câte un preot militar activ, asimilat gradului de căpitan.

În garnizoane fără preot activ îngrijirea sufletească a soldaților (Art. 3 din Lege) se încredințează preoților, pastorilor, rabinilor, respectiv imamilor civili din garnizoana respectivă sau din comunele apropiate. Aceștia poartă numirea de confesori provizorii diurniști.

Ei se remunerează cu o diurnă fixă hotărâtă anual de propunerea Serviciului Clerului și în raport cu efectivul respectivei confesiuni din garnizoană.

Art. 15 – Fiecare comandament de corp de armată va avea un preot de corp de armată, recrutat dintre preoții de divizie prin înaintare, iar în lipsă dintre preoții ce au însoțit armata în timpul războiului, care îndeplinesc condițiile Legii Clerului Mirean.

Aceștia au în subordine pe toți preoții din corpul de armată respectiv.

Preoții de corp de armată inspectează, cel puțin odată pe an pe preoții în subordine și raportează Ministerului de Război (Inspectoratul Clerului Militar), rezultatul constatărilor făcute.

Preoții de divizie și de corp de armată, recrutați dintre acei care au însoțit armata în timpul războiului, vor fi numiți la comandamentele respective, în condițiile prevăzute la art. 7 din lege, cu gradul pe care-l au la data numirii.

Art. 16 – Numirile confesorilor minorităților religioase se vor face conform art. 2 din lege, cerându-se în prealabil avizul Ministerului Cultelor și al chiriarhului respectiv.

Numirile șefilor religioși militari ai minorităților se vor face, după necesitate și nu numai, dintre confesorii militari activi ai minorităților religioase.

Drepturile și îndatoririle preoților militari

I. Drepturi

Art. 17 – Drepturile preoților militari sunt acele prevăzute la art. 4 din lege.

Preoții militari activi nu pot avea nici parohie, nici catedră; pot fi însă profesori la instituțiile militare.

Art. 18 – Preoții militari activi, în calitate de părinți duhovnicești au drept la salut din partea tuturor ostașilor inferiori și egali în grad.

II. Îndatoriri

Art. 19 – Preoții militari sunt conducători spirituali ai unităților cărora aparțin și au următoarele îndatoriri:

a) Săvârșesc toate slujbele religioase la unitățile și serviciile armatei.

b) Priveghează și îngrijesc de educația religioasă și morală a ostașilor.

c) Combat toate pornirile rele, de orice natură.

d) Mărturisesc și împărtășesc trupa, în posturi cel puțin odată pe an, la postul mare.

e) Țin trupei predici ocazionale și conferințe cu caracter religios, moral, național, social, economic etc. după un plan stabilit de comun acord cu comandantul unității.

f) Ajută pe comandanții respectivi la organizarea și conducerea școlilor de carte și se străduiesc a dezvolta în ostași dragostea de citit.

Art. 20 – Îndatoririle preotului la armată, în special, sunt cuprinse în *Regulamentul asupra serviciului religios în armată în timp de pace și campanie*.

Pentru oficierea serviciilor religioase se vor organiza coruri – pe unități – prin îngrijirea preoților militari respectivi, ajutați de către șefii de muzică.

Art. 21 – Pentru toate chestiunile ce privesc bunul mers al serviciului religios, preoții militari se adresează direct comandanților unităților respective și corespund pe cale ierarhică cu Inspectoratul Clerului Militar.

Art. 22 – Plata celor necesare cultului, precum și procurare odăjdiilor se va face de către unitățile cărora aparține preotul militar.

Art. 23 – Confesorii diurniști au îndatoririle prevăzute la alineatul a, b, c, d și e de sub articolul 19.

Înaintarea și poziția preoților militari

Art. 24 – Înaintarea preoților militari activi și de rezervă se va face în conformitate cu art. 8 din lege, după aceleași norme ca și ale ofițerilor, exceptându-se condițiile de examen.

Art. 25 – Chemarea preoților de rezervă la concentrări, manevre etc., pentru punerea la curent cu serviciul militar și în vederea înaintărilor, se va face după normele stabilite pentru ofițerii de rezervă, luându-se în prealabil avizul Marelui Stat Major.

Art. 26 – Legea poziției ofițerilor, în ceea ce privește diferențele poziției ca: activitate, disponibilitate, rezervă și retragere, se aplică întocmai și preoților militari, exceptându-se trecerea în rezervă pentru limită de vârstă și poziția de reformă.

Preoții de rezervă

Art. 27 – Toți preoții cetățeni români, de orice rit și în deplină stare de sănătate, formează până la vârsta de șaizeci ani, cadrele de rezervă ale Clerului Militar și servesc la completarea efectivului necesar la mobilizare.

Art. 28 – Mitropoliile și episcopii, precum și capii tuturor cultelor, trimit Ministerului de Război (Inspectoratul Clerului Militar) cel mai târziu până la 1 martie al fiecărui an tabele nominale despre schimbările întâmplare în statul preoților, în cursul anului precedent, prin decese, hirotoniri, mutări,

demisionări și caterisiri.

Art. 29 – Preoții de rezervă se vor bucura, pe timpul concentrării și mobilizării armatei, de toate drepturile și prerogativele acordate preoților activi cu grade egale; ei vor fi înscrși – ca și ofițeri de rezervă – în controalele Ministerului de Război (Serviciul Personalului) și în controalele cercurilor de recrutare pe teritoriul cărora se găsec.

Abateri și penalități

Art. 30 – Abaterile cu caracter penal, de drept comun ale Clerului Militar, atât în timp de pace, cât și în timp de război, cad în competența instanțelor represive militare sau civile, conform prevederilor art. 52 alin. 7 din Codul de Justiție Militară.

Art. 31 – Abaterile de ordin disciplinar cad în competența autorităților superioare ecleziastice militare, potrivit Legii Clerului Mirean, canoanelor și regulamentelor bisericești.

Art. 32 – Pentru judecarea abaterilor disciplinare de ordin spiritual va funcționa un Consistoriu spiritual militar, care va fi constituit dintr-un președinte preot de corp de armată și patru membri preoți de divizie.

Constituirea Consistoriului va fi hotărâtă anual prin decizie ministerială, după propunerea Inspectoratului Clerului Militar.

În cazul când Consistoriul va avea de judecat un preot de corp de armată, cei patru membri ai consistoriului (preoți de divizie) vor fi înlocuiți prin patru preoți de corp de armată.

La judecarea preoților de confesiuni sau rituri minoritare, al cincilea membru va fi înlocuit cu un preot militar de ritul acuzatului.

Art. 33 – Trimeea în judecata Consistoriului spiritual militar se hotărăște de către Ministerul de Război după propunerea Inspectoratului Clerului Militar.

Art. 34 – Procedura la cercetare și judecare este aceeași prevăzută de Legea și Regulamentul Clerului Mirean.

Art. 35 – Acuzația va fi susținută în fața Consistoriului de către un preot militar, numit prin decizie ministerială pe timp de un an. El va putea primi și delegația de a face anchetele cazurilor care urmează a fi supuse Consistoriului.

Art. 36 – Acuzatul are drept la apărător din oficiu sau angajat, potrivit Legii și Regulamentului Clerului Mirean.

Art. 37 – Sentințele de caterisirea vinovatului pot fi atacate cu apel înaintea Sfântului Sinod potrivit art. 280 din Regulamentul Clerului Mirean.

Sentințele rămase definitive vor fi aprobate de episcopul Clerului Militar, potrivit prevederilor Legii și Regulamentului Clerului Mirean.

Toate sentințele definitive sunt aduse la cunoștința Ministerului de Război pentru executare.

Caterisirea preotului militar atrage după sine pierderea gradului militar preoțesc și îndepărtarea sa din cler.

Art. 38 – Preoții militari de rezervă, de orice rit, când sunt concentrați sau chemați vremelnice în serviciul religios militar, vor fi supuși aceluiași dispoziții de ordin penal și disciplinar ca și preoții militari activi.

Uniforma Clerului Militar

Art. 39 – Preoții militari activi vor purta în mod obligatoriu costumul preoțesc oficial, cu adăugirea următoarelor

insigne: dragon ofițeresc la baston; cifra regală la pălărie; crucea militară la piept, precum și galoanele corespunzătoare gradului, atât la mânecile reverendei (în format mic, ca la uniforma marinei), cât și la pălărie.

Episcopul militar poartă la pălărie soarele de metal ca și generalii combatanți.

Episcopia Militară

Art. 40 – Conducerea întregului cler militar o are de drept episcopul militar, care este investit cu aceleași drepturi și îndatoriri ca și inspectorii tehnici de arme.

Art. 41 – Episcopul Clerului Militar va fi arhiereu ortodox, membru al Sf. Sinod ales dintre candidații recomandați de Sf. Sinod, de acord cu Ministrul de Război și va fi numit prin înalt decret, inspector al Clerului Militar cu titlul de „episcop de Alba Iulia”.

El primește investitura regală și va fi senator de drept, potrivit lefilor țării.

Art. 42 – Episcopia militară va avea aceeași organizare ca și celelalte episcopii ale țării.

Cancelaria Inspectoratului Clerului Militar funcționează la reședința episcopiei militare în capitala țării.

Art. 43 – Episcopul Clerului Militar are aceleași drepturi și îndatoriri spirituale ca toți episcopii țării și le va exercita numai asupra preoților de rit greco-oriental.

El are în subordine pe toți preoții militari activi și de rezervă, de orice rit. Are obligația de a observa aplicarea dispozițiilor Legii Clerului Mirean și Militar și regulamentelor lor luând măsurile ce le va crede de cuviință pentru satisfacerea nevoilor confesionale și dezvoltarea sentimentului religios în armată.

Art. 44 – Preoții militari activi ai tuturor celorlalte rituri recunoscute de stat, depind, din punct de vedere spiritual, de șefii religioși ai riturilor lor.

Art. 45 – Episcopul Clerului Militar are toată autoritatea administrativă și disciplinară asupra tuturor preoților militari și poate lua măsurile ce va găsi cu cale – potrivit împrejurărilor – conform legilor și regulamentelor clericale în vigoare.

El va putea propune Ministerului de Război pentru distincții și decorare, pe preoții militari activi și de rezervă care se vor distinge în serviciu.

Art. 46 – Personalul Inspectoratului Clerului Militar se va hotărî pe cale bugetară, în raport cu nevoile serviciului.

Art. 47 – La fiecare comandament de corp de armată și de divizie va funcționa câte un birou al Clerului Militar, sub conducerea preoților respectivi ai acelor comandamente.

Dispoziții generale

Art. 48 – Preoții de toate confesiunile, care au servit ca preoți militari activi în fostele armate austro-ungare și ruse și care au devenit cetățeni români pot fi primiți în Armata Română în urma cererii lor, cu gradul și vechimea dobândită în armatele care au servit.

Primirea acestor preoți se va face, prin înalt decret, după normele stabilite pentru ofițerii activi și de rezervă, proveniți din fostele armate austro-ungare și ruse.

FERDINAND I

Prin grația lui Dumnezeu și voința națională „Rege al României”

La toți de față și viitori sănătate

Asupra raportului ministrului nostru secretar de stat la Departamentul de Război sub nr. 21355/1924.

Am decretat și decretăm:

Art. 1 – Se aprobă de Noi definitiv lucrările eminate de la Ministerul de Război și rezolvate de consiliul de miniștri în absența noastră din țară.

Jurnalul nr. 783 din 16 aprilie 1924, prin care s-a aprobat Regulamentul Legii Clerului Militar (publicat în „Monitorul Oficial” nr. 115/1924 și „Monitorul Oastei” nr. 9/1924 Partea Regulamentară).

Art. 2 – Ministrul nostru, secretar de stat la Departamentul de Război este însărcinat cu executarea decretului de față.

Dat în București la 18 iunie 1924.

FERDINAND

Ministrul de Război

General de divizie Mărdărescu

Nr. 1970

LEGE

pentru organizarea Clerului Militar din 22 martie 1937

Art. 1 – Pentru necesitățile sufletești și cultivarea sentimentelor religioase morale, se admit în cadrele active ale armatei preoți militari.

Ei vor fi numiți prin decret regal, în baza unui concurs ce se va ține în condițiile ce vor fi prevăzute în regulamentul acestei legi.

Art. 2 – Preoții militari activi se vor numi în limitele alocațiilor bugetare, după trebuințele garnizoanelor și aprecierea Ministerului Apărării Naționale.

În garnizoanele pentru care nu există prevederi bugetare vor putea fi numiți prin decizie ministerială preoți confesori diurniști, pentru trebuințele confesionale ale ostașilor care aparțin bisericilor: română-ortodoxă sau unită sau româno-catolică și cultelor: protestant, mozaic și mahomedan.

Garnizoanele cu un efectiv mai mic de patru corpuri de trupă se atașează, în ceea ce privește cultul religios al minorităților, la garnizoanele mai apropiate care au preoți, pastori, rabini sau imami.

Confesorii diurniști vor fi cetățeni români, având etatea de cel mult 60 ani și posedând titlul de licențiați sau doctori în teologie, ori absolvenți ai academiilor și institutelor teologice; numai în lipsa acestora vor putea fi numiți cei care au numai seminarul teologic.

Art. 3 – Preoții militari activi sunt asimilați în grade ofițerești cu următoarea ierarhie proprie, cu drepturi și îndatoriri militare, precum și soldă și pensie, după cum urmează:

- preot de garnizoană, asimilat gradului de căpitan;
- preot de divizie, asimilat gradului de maior sau locotenent-colonel;
- preot de corp de armată, asimilat gradului de locotenent-colonel sau colonel;
- inspectorul Clerului Militar, asimilat gradului de general

de brigadă.

Art. 4 – Înaintarea preoților militari activi se va face la alegere și vechime (eliminându-se examenele), după propunerile comandantului garnizoanei, comandantului diviziei, corpului de armată și episcopului militar și caracterizarea Consiliului Superior al Armatei.

Limitele de vârstă pentru trecerea în rezervă din oficiu a preoților militari activi vor fi următoarele:

- pentru preoții de garnizoană, divizie sau corp de armată, vârsta de 60 ani;

- pentru inspectorul Clerului Militar, vârsta de 65 ani.

Art. 5 – Preoții militari activi se recrutează numai dintre cetățenii români, cu studii superioare teologice: licențiați și doctori în teologie, absolvenți ai academiilor și institutelor teologice care au la bază diploma de seminar sau bacalaureat, după o practică de păstorie de cel puțin 3 ani și vârsta de cel mult 35 ani.

Diplomele de studii obținute în străinătate nu vor fi valabile, decât dacă vor fi echivalente, conform legii, de Ministerul Educației Naționale.

Preoții de divizie se recrutează dintre preoții de garnizoană, iar cei de corp de armată dintre preoții de divizie, prin înaintare.

Art. 6 – Preoții militari activi sunt supuși îndatoririlor ofițerilor, fiind justițiabili din punct de vedere penal de tribunalele militare.

Art. 7 – Toate abaterile de ordin spiritual săvârșite de preoții militari activi vor fi supuse, pentru cercetare și judecare, consistoriilor spirituale prevăzute de statutul și Legea pentru organizarea Bisericii Ortodoxe Române din 6 mai 1925. Abaterile de ordin spiritual al celorlalți preoți militari și confesori vor fi supuse șefilor lor respectivi.

Hotărârile rămase definitive, însoțite de avizul scris al inspectorului Clerului Militar, vor fi comunicate Ministerului Apărării Naționale, care va dispune asupra deciziei poziției militare a acestor preoți.

Art. 8 – Pentru abaterile grave, ca: erezie, apostasie și schismă, preoții militari vor fi suspendați din funcție de către Episcopul Militar al Armatei, până la soluționarea definitivă, de către consistoriul spiritual eparhial, mitropolitan sau central, a abaterii comise.

Suspendarea din funcție nu atrage vreo știrbire a dreptului de soldă sau alte drepturi legale ale preotului militar activ.

Art. 9 – Abaterile de ordin disciplinar vor fi sancționate după aceleași norme, care se aplică și ofițerilor activi (legile și regulamentele militare).

Art. 10 – Preoții militari vor deservi în conformitate cu prezenta lege toate unitățile militare aparținând armatei de uscat, aer și apă.

Art. 11 – Preoții militari nu pot avea nici parohie, nici catedră, exceptându-se liceele militare și școlile pregătitoare de ofițeri activi și de rezervă, pentru care nu vor primi altă soldă.

Art. 12 – Inspectorul Clerului Militar va fi arhiereu, membru al Sf. Sinod, ales de Ministerul Apărării Naționale dintre 3 candidați propuși de Sf. Sinod.

El va fi numit episcop militar prin decret regal și va purta titlul de Episcop de Alba Iulia, cu reședința în Alba Iulia.

Episcopul militar va avea o jurisdicție dublă: una spirituală și alta administrativă.

Atribuțiile sale din punct de vedere administrativ le va exercita asupra întregului cler militar activ și confesorilor angajați sau onorifici, inclusiv preoți, pastori, rabini, imami din întreaga armată.

Atribuțiile din punct de vedere spiritual le va exercita numai asupra preoților aparținând Bisericii Ortodoxe Române de Răsărit, iar ceilalți confesori vor fi supuși din acest punct de vedere șefilor lor religioși ai bisericilor sau riturilor lor din țară.

Art. 13 – Averea Episcopiei Militare și a tuturor bisericilor și capelelor militare de orice rit va fi administrată și controlată de un consiliu administrativ, compus din episcopul militar, ca președinte, doi preoți militari activi și trei ofițeri superiori activi, ca membri.

Membrii consiliului sunt numiți prin decizie de Ministerul Apărării Naționale pe o perioadă de 3 ani.

Art. 14 – Atribuțiile Consiliului Administrativ vor fi determinate prin regulamentul acestei legi.

Art. 15 – Activitatea și atribuțiile preoților militari activi vor fi fixate prin regulament.

Art. 16 – Toți preoții cetățeni români, doctori, licențiați în teologie și absolvenți ai academiilor sau institutelor teologice, până la vârsta de 60 ani, în deplină stare de sănătate, care nu fac parte din clerul militar activ, vor forma cadrele de rezervă ale Clerului Militar, acei ce vor fi mobilizați, la decretarea mobilizării, vor fi asimilați gradului de preot de garnizoană.

Art. 17 – Înaintarea preoților militari de rezervă se va face după aceleași norme ca și a ofițerilor de rezervă, fără a fi obligați însă să ia parte la concentrări și manevre care se înlocuiesc cu o activitate religioasă, timp de 2 ani, la un regiment sau centru premilitar și în mod cu totul onorific, pentru a putea fi notați și caracterizați.

Art. 18 – Un regulament ca determina normele de aplicare ale acestei legi.

Art. 19 – Legea de organizare a Clerului Militar din 6 august 1921 se abrogă.

NOTE

1 Serviciul Istoric al Armatei.

2 Promulgată prin Decretul Regal nr. 3378 din 20 iulie 1921 și publicată în „Monitorul Oficial” nr. 99 din 6 august 1921.

3 Publicat în „Monitorul Oficial” nr. 115 din 29 mai 1924.

4 Promulgată prin Decretul Regal nr. 1375 din 1937 și publicată în „Moni-

torul Oficial” nr. 67 din 22 martie 1937.

5 Vezi și Legea pentru organizarea Bisericii Ortodoxe Române și Statutul ei, cu modificările din 6 mai 1925, 3 mai 1928, 14 martie 1931 și din 4 mai 1936.